

Stanisława Janicka

Johann Heinrich Christian Metzig

Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny nr 17, 533-534

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Stanisława Janicka
Gorzów

Johann Heinrich Christian Metzig

Grupa miłośników historii miasta Skwierzyny, skupiona przy Klubie Garnizowym w tymże mieście, ma już na swoim koncie kilka ciekawych wydawnictw. Szczególnie wyszukiwane są postaci, które związane były ze Skwierzyną i z wojskowością. Ostatnio prowadzone są prace związane z wydawnictwem, które będzie poświęcone niezwykle ciekawej postaci rodem ze Skwierzyny, a mianowicie Johannowi Metzigowi, wielkiemu przyjacielowi Polski i Polaków.

Poszukując materiałów niezbędnych do tego przedsięwzięcia, zwrócono się z prośbą o pomoc do Towarzystwa Przyjaciół Archiwum i Pamiątek Przeszłości w Gorzowie. Towarzystwu udało się uzyskać kserokopie dokumentów znajdujących się aktualnie w archiwum Uniwersytetu Humboldta w Berlinie, a mianowicie kopię dyplomu doktoranckiego oraz drukowany, ale własnoręcznie przedtem napisany życiorys Metziga, przystępującego do obrony pracy doktorskiej.

Ponadto okazało się, że postać J. Metziga znana jest i otoczona najwyższym szacunkiem i pamięcią na terenie Leszna. Tak oto z Leszna otrzymano liczne i cenne informacje dotyczące Metziga zebrane w dwusetną rocznicę urodzin przypadającą w 2004 r. Pod patronatem honorowym prezydenta tego miasta zorganizowana została w miejscowym Muzeum Okręgowym imponująca wystawa, wydany został również katalog, który udało się naszemu Towarzystwu uzyskać. Katalog jest bogato ilustrowany, nosi tytuł „Dr Johann Metzig orędownik spraw Polski w XIX wieku”. Zawiera dokładne kalendarium życia i działalności Metziga, jest bogato ilustrowany, a co najważniejsze zawiera artykuły poświęcone jego życiu i działalności. Artykuł ten napisała Barbara Goldmann.

Z Miejskiej Biblioteki Publicznej otrzymano wydruk wybranych pozycji bibliograficznych zasobu, który biblioteka posiada w swoich zbiorach i które są do korzystania na miejscu.

Na nasze pismo odpowiedziało również Archiwum Państwowe w Lesznie, informując o posiadanych, znajdujących się tam i dostępnych do korzystania na miejscu prac Stanisława Gołombiowskiego poświęconych Metzigowi tj. „Jan Metzig niemiecki przyjaciel Polaków 1804–1868” oraz „Walka dra Metziga o prawa narodowe dla Polaków pod zaborem pruskim”.

Otrzymane wymienione wyżej pozycje znajdują się w bibliotece Archiwum Państwowego w Gorzowie i można z nich korzystać na miejscu w pracowni naukowej Archiwum.

Oto krótki zarys życia i działalności J. Metziga, opracowany na podstawie wspomnianych wyżej materiałów:

Urodził się w Skwierzynie 20 maja 1804 r. z ojca Johanna Ernesta Metziga i matki z domu Kotwitz. Pierwsze nauki pobierał w domu rodzinnym następnie po śmierci ojca przeniósł się do Berlina, gdzie uczęszczał najpierw do gimnazjum, potem zaś wstąpił w 1812 r. na medycynę. Przez 3 lata pobierał naukę w seminarium Fryderyka Wilhelma. Obrona pracy doktorskiej nastąpiła w roku 1826, a jej tematem były choroby weneryczne. W latach 1826–1831 był lekarzem wojskowym w Berlinie, następnie przeniósł się do Strzałkowa niedaleko Wrześni, gdzie ożenił się z Polką. Po roku pobytu w Strzałkowie przeniósł się do Leszna, również jako lekarz wojskowy. Opracował nowe metody leczenia ciężkich ran wojskowych, zajął się również ulepszeniem mundurów wojskowych, za co został udekorowany przez władze Prus Orderem Czerwonego Orła IV klasy, a następnie nadano mu tytuł szlachecki.

Od 1848 r. Metzиг okazał swoje skłonności polonofilskie, zaproponował utworzenie na terenie Wielkopolski samodzielnego księstwa polskiego, posiadającego własny sejm i konstytucję. Wydawał pisma w tej sprawie. Działalność Metziga była źle widziana przez władze wojskowe, w rezultacie zrezygnował z pracy w wojsku i podjął prywatną praktykę lekarską.

Metzig utrzymywał kontakty z polskimi działaczami niepodległościowymi, tj. z K. Marcinkowskim, G. Potworowskim. Wydał w 1856 r. książkę pt. „Suum cuique” tj. „Każdemu swoje”.

W 1862 r. opublikował „Die Wiederherstellung Polens”, w której powracał do tematu powstania państwa polskiego i zaprzestania prób germanizacji narodu polskiego. W 1863 r. został posłem, jednak źle się czuł w środowisku posłów Niemców, którzy nie byli mu przychylni, a nawet uważali go za zdrajcę. Zrzekł się mandatu w 1865 r. Jeszcze w 1867 r. opublikował swoje ostatnie dzieło polityczne pt. „Vive la Pologne ein Weckruf an das traumbefangene Europa”.

Zmarł 1 października 1868 r. w wieku 64 lat. Pochowano go w Lesznie. Gdy w 1950 r. likwidowano cmentarz w Lesznie przeniesiono jego prochy do nawy głównej kościoła św. Krzyża. Na ścianie krypty umieszczono napis: „Jan Metzиг ur. 20 V 1804 zm. 1 X 1868 r. – wielki przyjaciel Polaków”.